

Česká stopa ve světovém ovocnictví aneb

Historie ovocnictví v českých zemích

Ing. Vojtěch Ptáček, Ph.D.

WWW.VOJTAPTACEK.WEBNODE.CZ

PTACEK-VOJTA@SEZNAM.CZ

www.stareodrudy.cz

---

*„ Štěpařské žabky vykonali
pro pokrok lidstva více, než
ostré válečné meče.“*

B. Němec

Starověk

Již Plinus starší (Historia naturalis (Přírodní jevy) 17 odrůd jablek) zmiňuje odrůdu Anurka, která se pěstuje stále v Itálii a byla oblíbena za Československa.

Římané znali roubování a šířili jej po Evropě. Na našem území nebylo pěstování jabloní historicky doloženo.

Protože tam kde byli římsí kolonisté byly sady

Kulturní třešně doložena jako válečná kořist **Lucius Licinius Lucullus** když dobyl Pontii (cca 85 př.n.l.)

Pi

Středověk

Za vlády Karla velkého (r. 812) se šíří povědomí o kulturním pěstování, je jmenováno 7 odrůd jableň.

Pěstovány určitě v klášterních zahradách

Nejstarší zmínka 994 n.l. Klášter Ostrov u Davle

1255 uváděno 29 odrůd – Antonovka, Astrachán, Průsvitné

Středověké vyobrazení roubování a sklizně ovoce (převzato z Crescentius Bohemus).

Kdy, kde a co...

Podle historických zpráv

- jabloní a hrušní a to již v 10. století.
- O třešních, kdoulích a mišpulích se píše již ve 12. století,
- o broskvoních a meruňkách ve 14. století.
- O rybízu a švestkách teprve v 15. století.

Karlátka a ti druzí

Švestky jsou uváděny od 15. století v Chomutově a pěstují je mniši v klášteře na Slovanech (přišli ze Srbska)

-> již v 15. století švestky vyvážíme

Karlátka prvně použity v roce 1631

Komenský uvádí Slívy, Karlátka, Uherky, švestky a pozdní švestky a švestky sedmihradské (asi durancie)

Dle Karla IV zavedl a Dr. Chaloupecký ve 20.století

Klaretuv slovník (1359-1374)

Odrůda **Šálové – Kardinál žíhaný**

Jadrnice / Granátové – má červenou slupku a řehtá a má bradavičky - stejný popis i Jan Hus, ale ten jak bylo dopátráno myslel **Kalvil červený**

Vejlímek žlutý a červený / jablko viné – s emigranty dovezen do Německa a tam přejmenován na **Štětínské**

Medná – sláďata
Vrbová; Šípková; Pichaličky;
...

Husitské bouře

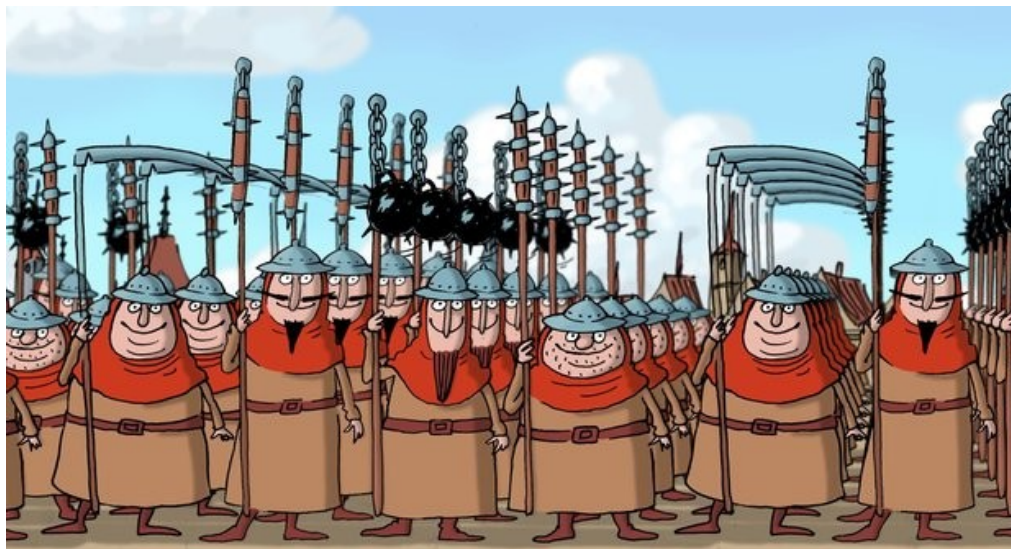

Hodně záleželo na místě

Někde stále ovocnářství vzkvétalo

Jinde hlásali kněží že přijde boží soud a království boží

-> nabádali k likvidaci a ničení ovocných a jiných kulturních dřevin

Novověk a renesance

Velký rozvoj zahrad

Panstvo se začíná zajímat co se pěstuje u nich na statcích

Další rozvoj ovocnářství a zejména jabloňářství v celé Evropě nastal v 16. a 17. století.

Tehdy již např. VALERIUS CORDUS v r. 1561 píše o 32 odrůdách jabloní a CLAUDE ETIENNE v r. 1670 uvádí dokonce 153 odrůd.

V 16. století rozsáhlé kaštanové sady Č. Krumlov, Klatovy a Nebozítek v Praze

V Plzni založen cech zahradníků

Počátek v českých zemích

V Českých zemích bylo dosaženo vrcholu koncem 16. století za vlády Rudolfa II., kdy se dokonce objevují první spisy pojednávající o pěstování ovoce, jako kniha o štěpování (jedna ze sedmi od JOŠTA ROŽMBERKA z r. 1598 aj).

V zámeckých zahradách se tehdy pěstovaly i ty nejcennější odrůdy jabloní, rozvinul se obchod s ovocem a jeho zpracování. Jablka se tehdy od nás vyvážela do Německa a Pobaltských států.

V té době u nás vzniklo rovněž mnoho názvů obcí a osad odvozených od slova jabloň, jako např. Jablonec, Joblonné, Jablonov, Jablečno, Jablkyně atd.

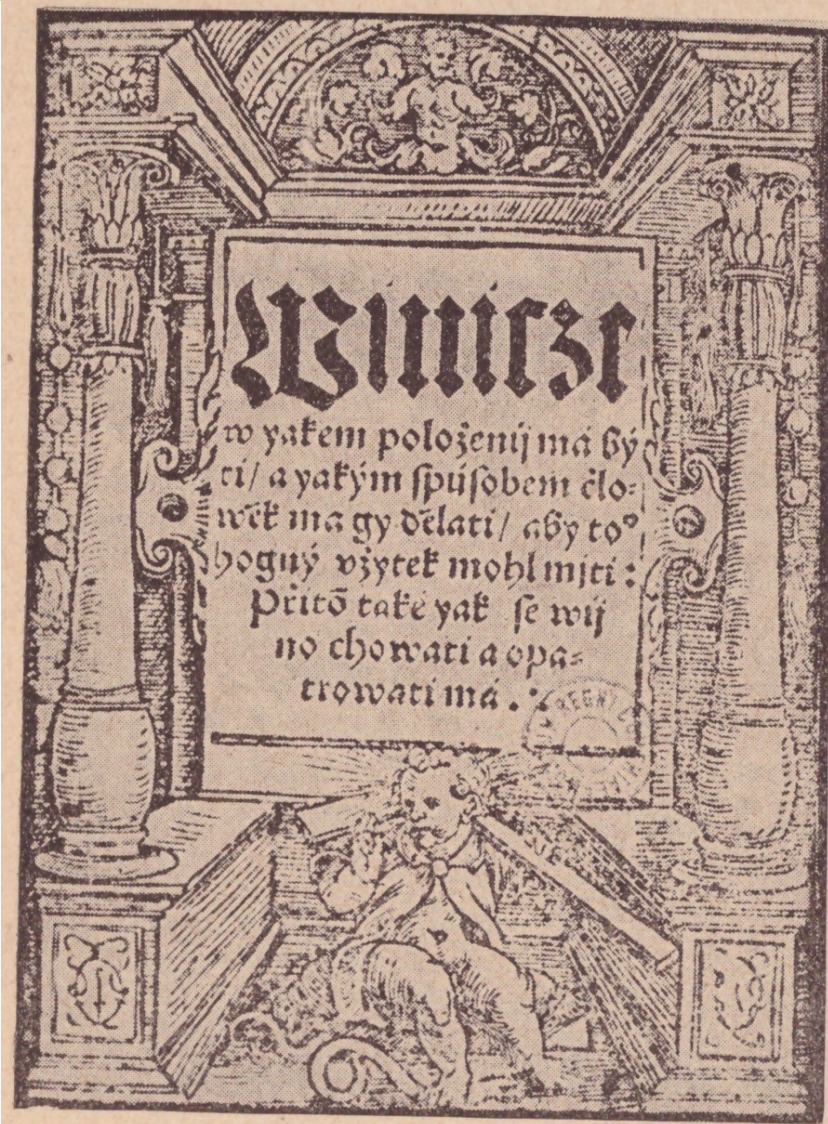
Věrtel hrušek 5 grošů míšenských, ořechů za 11 GM / tesař si vydělal 1-2GM za den

An die von Brün.
 der Kaiserlichen Jungen weyßbaum schenck
 drei vier oder fünf dar alle von den süßen
 prunier zweyßelstern heer kschichten/
 Ferdinandus

Weswegen lieben geliebten Meinem Lieb dem edelichen
 das wir uns ein lustgarten bey allerley fruchtbaumen calber
 anzuichten lassen den beyden. Sp demselben Lustgarten
 gundig besorgen. In wolleb uns die in beständigem pflanz
 von dem besten Prunier zweyßelstern stam. drey vier oder fünf
 die alle in dem drey Tagen. Gerechtigen. dem wir des willens
 die pflanzen dem beyden. dem prunier Lustgarten pflanzen lassen. den
 in acht die uns gundig gefallt. In dem. den dreyßelstern.
 Tag drey. den drey. 1551

An die S. d. Kluff
 andres. kaiserlichen süßelstern die weise
 alle sachen die wir bey seiner. In dem. den
 die pflanzstern süßelstern.
 Ferdinandus

Žádost císaře Ferdinanda I. z roku 1551
 o zaslání stromků odrůdy 'Brněnská'
 (repro M. Vávra 1970)

Obr. 28. Titulní list nejstarší české knížky o vinicích.
 1558 v Praze.

Bohuslav Balbín (1611 – 1688)

Velmi rozšířené bylo tehdy jablko Míšeňské, o jehož oblibě v zahraničí píše B. BALBÍN v r. 1680 ve svých „Miscellenea historica regni Bohemiae“.

Také že švestky a hrušky (bergamotky) vyvážíme do Němec, Rakous a papeži.

30. Letá válka (1618-1648)

Vojska plení českou zem

Sedláci jsou nuceni vykopávat celé stromky a vozit je do ciziny (generál Schönfeld)

Mnoho protestantů emigrovalo

Počet obyvatelstva kles o 30 %
(mužů o 50%)

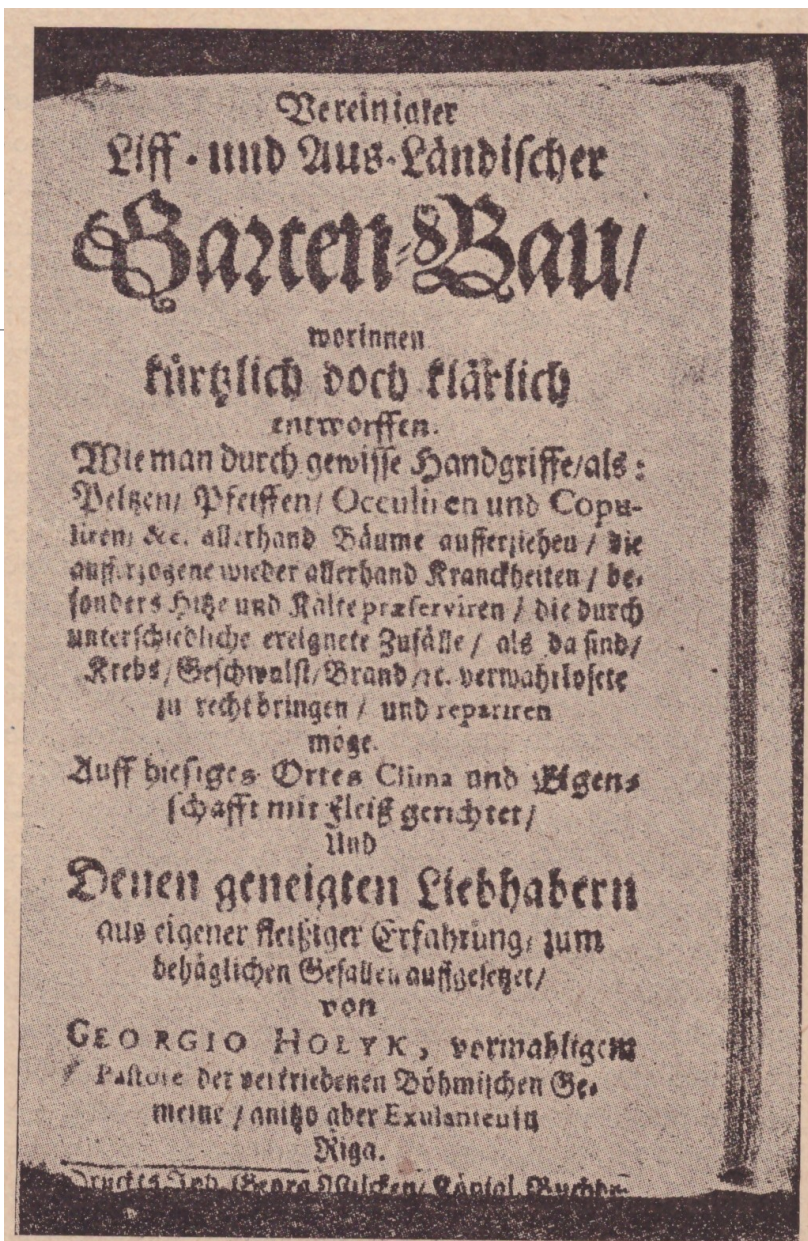

Jiří Holík (1634 – 1710)

český vynálezce metod štěpování, autor knihy „Štěpařství“.

Vystudoval na kněze u Jezuitů jako tajný protestant. Díky tomu že se stal inkvizitorem, tak četl Luterova díla a rozhodl se emigrovat.

To se mu povedlo až na podruhé. A později se stal protestantským knězem a „ovečky“ si stěžovali na nadbytek přírodovědných srovnání

Obr. 23. Titulní list prvního vydání zahradnické knížky Jiřího Holíka v Rize r. 1684 (Dr. M. Volf.)

Čím že se proslavil?

Jeho knihy se prodalo neuvěřitelné množství výtisků

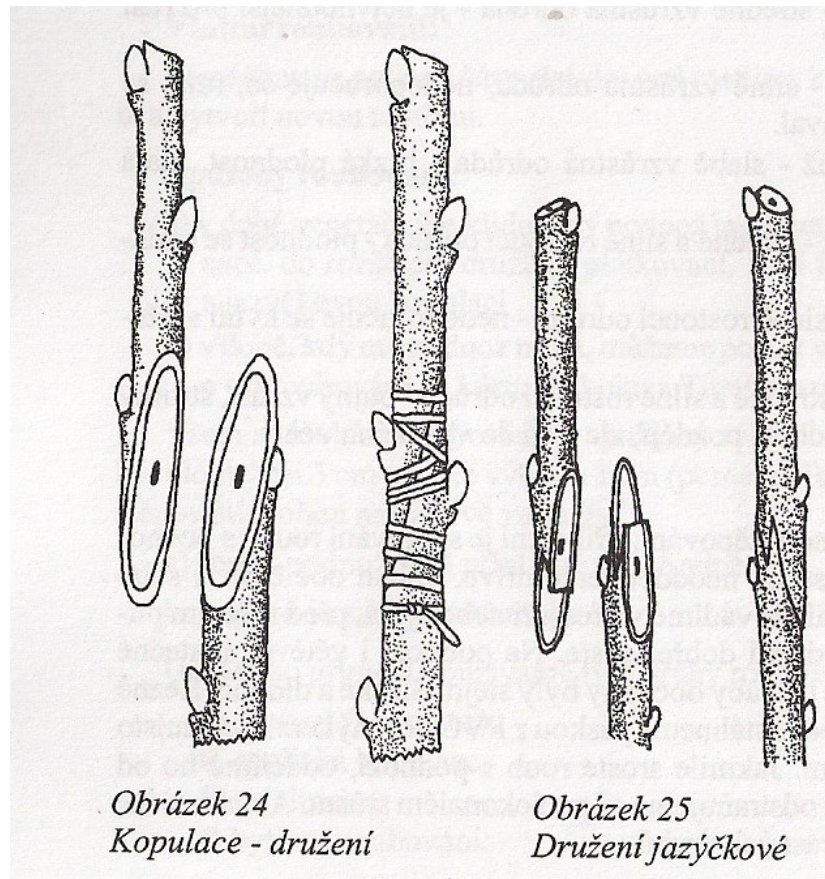
Kapesní formát a vše vyzkoušené

Působil hlavně v Rize

Přes 40 vydání a doplnění

Do té doby jen přikájení, kozí nožka a očkování

Kopulaci objevili i v Číně

Po válce....

Nakradené peníze investují noví majitelé do svých panství

1652 dovoz prvních zákrsků z Francie na panství Libochovicích a snaha rozšířit jejich pěstování

1680 – zvýšení roboty. Dříve 6 dní za rok, nyní 3 dny v týdnu + 22dní dle potřeby panstva. Roboty zavedena i pro měšťany.

1690 – hrabě Ditrichštejn nařizuje, že každý poddaný musí vysadit pláňku a každý statek sto, a tak každý rok dokud nebudou všechna příhodná místa osázena

Jezuité

Dobře se starali o poddané i svá panství

Prosazovali pěstování třešní a višní

Poddaní se učí starat v rámci roboty o ovocné stromy a pokud je někdo šikovný je poslán na zkušenou

Podporují pěstování Míšeňských, Vejlímků, renet a Malvazinek

Špalíry a treláže na meruňky a broskvoně

Odstraňování housenek a očišťování stromů
(Hohberger, Georgica curiosa, 1682).

Jabloň s květy a plody různých odrůd

Obr. 278. Vysokokmenný meruňkový špalir zakrývá celí štít domu a dvě boční hraniční pleť. Foto

Obr. 383. Využitkování zdi pod a mezi okny ovocnými a dekorativními stromy. Foto ze zahrad p. Dra. Hebrálka

Osvícenství

Po 30leté válce až s nástupem Marie Terezie (1717-1780) a jejího syna Josefa II (1741-1790) byly realizovány různé reformy, včetně zemědělské a ovocnářské.

r. 1750 potvrzení Bratrstva zahradnického v Praze

r. 1767 ke zřízení Hospodářské společnosti, reorganizované patentem z 1. října 1788 na c. k. vlastenecko-hospodářskou společnost, která zahajuje svou činnost 1. října 1789.

Tato společnost věnovala hodně pozornosti a péče ovocnictví, včetně vydávání poučných spisů.

r. 1819 založila samostatnou štěpařskou jednotu.

Hedvábí

První pokusy již 1627 v Jičíně
Albrechtem z Valdštejna (po smrti
zaniklo)

1752 Chov bource morušového ve
speciálních chovech a podpora
císařským dekretem

Vysázeno na 20tisíc stromů v
příkopech v Praze – 1811 na Itala na
Josefa Rangheliho (Vršovický
zámeček)

---

19. století

Sorbus aucuparia var. Moravica

Jeřáb sladkoplodý moravský

Nalezl v roce 1890 pan Kraetzel na severní Moravě

Zpracování jako brusinky, zavařeniny a vína

x Hruškojeřáb 'Tatarka'

kříženec Hrušně 'šípkové' x Jeřáb muk

Oskeruše

Pěstování
doloženo ze 16.
století

Matěj Rösler (1754 – 1829)

Na přelomu 18. a 19. století farář MATĚJ RÖSSLER soustředil v Poděbradech první kolekci 260 odrůd jabloní.

Celkově jich nakonec sesbíral 800 odrůd jabloní, 500 hrušní, 130 švestek, 300 třešní a mnoho dalších.

Tento vynikající český ovocnář byl ve spojení se všemi významnými evropskými pomology tehdejší doby a od nich získal celou řadu cenných odrůd, které u nás dále rozšiřoval.

Zároveň se snažil některé naše vynikající odrůdy rozšířit v cizině.

V r. 1795 RÖSSLER vydal v Praze spis „Pomona bohemica“, který obsahuje seznam jeho odrůd.

Pomologická společnost

V r. 1830 vznikla v Čechách Pomologická společnost, jejímž úkolem bylo udržet známé osvědčené odrůdy, vyhledat a vyzkoušet nové, správně je určit a pojmenovat a pečovat a všeobecné rozšíření a pozdvižení kultury ovoce.

Člen této společnosti JAN AEHRENTHAL měl trvalý styk se slavným německým pomologem DIELEM a z jeho sortimentu množil ve svých školkách četné odrůdy. V létech 1833 – 42 vydal obrazové dílo „Deutschlands Kernobstsorten“ ve 3 svazcích. V těchto knihách o jádrovém ovoci popisuje AEHRENTHAL podle DIELA stručně a výstižně 772 odrůd jablek.

Kanálka

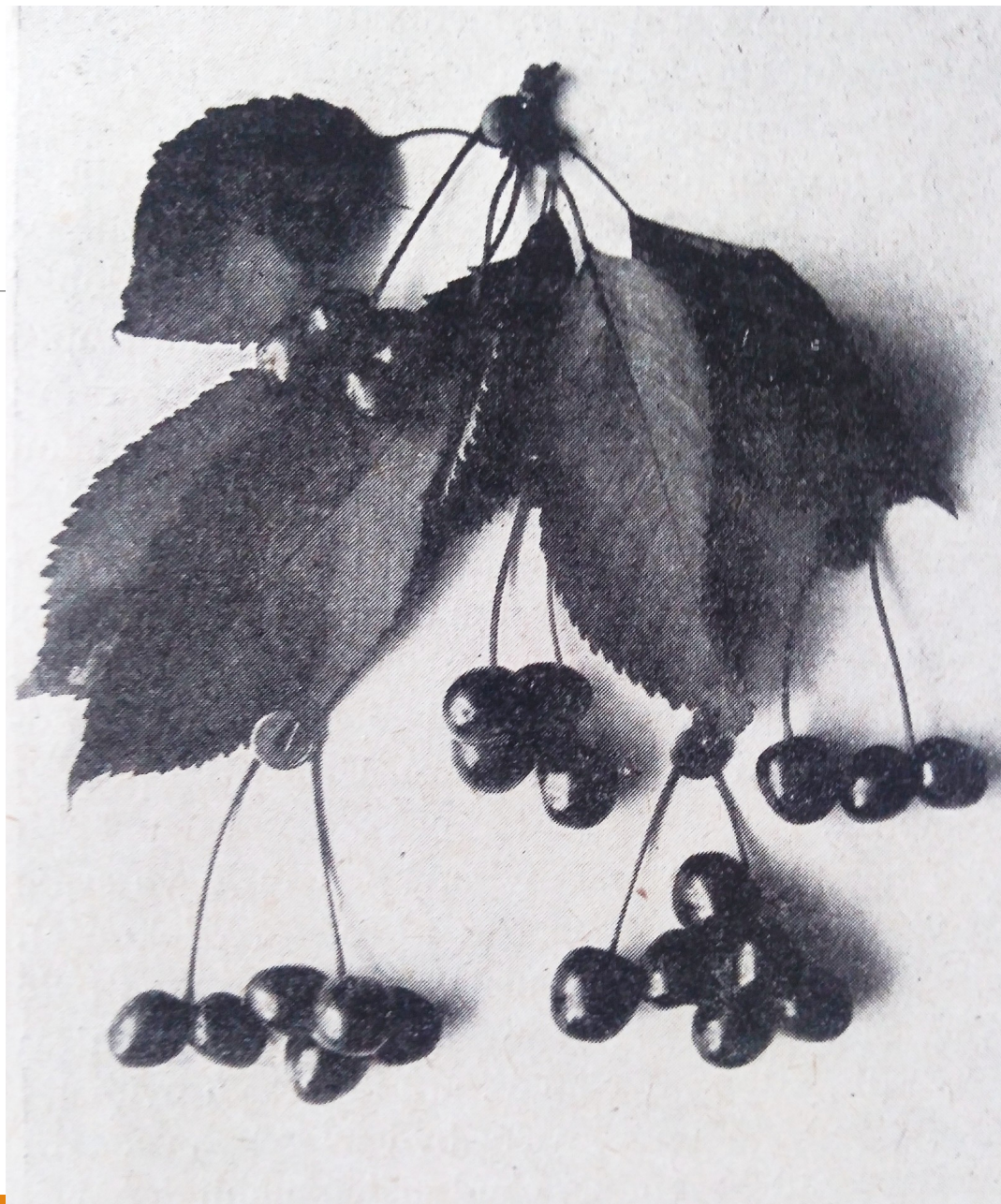
V r. 1848 vydala Matice česká v Praze Pixův „Klíč štěpařský“, v jehož třetím dílu je popsáno 8 letních, 7 podzimních a 86 zimních odrůd jablek. Po smrti FRANTIŠKA PIXY byly tyto odrůdy dále udržovány v pražské zahradě na Kanálce.

Kanálka založena v roce 1770

Konaly se zde nejen pokusy, ale i kursy štěpařské a jiné

Zanikla někdy okolo roku 1880

Obdobně sloužily Wimerovy sady na Zvonaře.

Oživení starých odrůd

KOSZTELA

www.star...

HETLINA

Josef Eduard Proche

V r. 1870 zakládá c. k. vlastenecko-hospodářská společnost ovocnicko-vinařskou školu v Tróji, v r. 1885 v Mělníku a v r. 1887 v Litoměřicích.

Zvláště v Tróji byly soustředěny bohaté sbírky světových odrůd jablek, pěstované předtím v pražských zahradách na Kanálce, později na Kozačce. V tamních sbírkách bylo tehdy 573 odrůd jabloní.

Rovněž první český šlechtitel jablek JOSEF EDUARD PROCHE (1822 – 1908), rolník ze Sloupna u Nového Bydžova, soustředil velmi rozsáhlou sbírku asi 1000 odrůd jabloní.

Jan Říha (1853 – 1922)

Později vynikající český pomolog JAN ŘÍHA zařadil do nově zřízeného arboreta v Újezdě u Průhonic 900 odrůd jabloní.

To bylo zřízeno v letech 1928-29

Bohužel ten rok mrazy a mnoho stromků vymrzlo a již nebylo z čeho je získati.

JAN ŘÍHA:
ČESKÉ OVOCE

Dr. Ing. KAREL KAMENICKÝ:

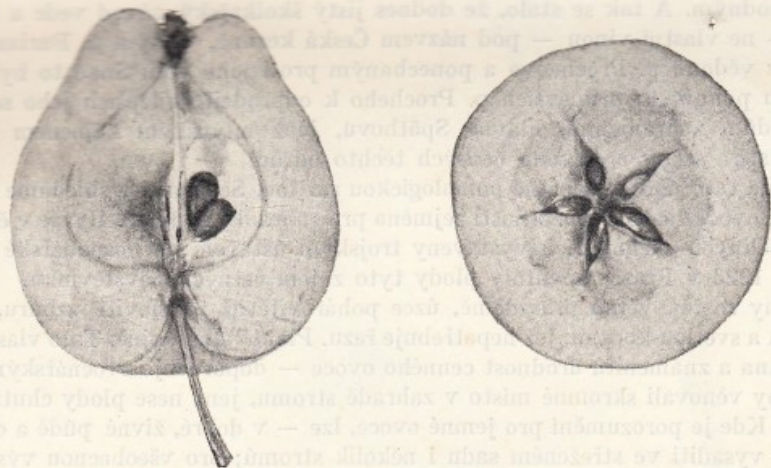
D) JABLKA II.

čís. 68.

ČESKÁ POCHOUTKA.

DÉLICES DE BOHÈME.
LECKERBISSEN AUS BÖHMEN.

„ Cizinci kteří do Prahy a menších měst českých přicházejí, nemohou se dosti nadiviti bohatství našich ovocných trhů u porovnání s jinými zeměmi, kde mají buď jen některé druhy ovoce nebo ovoce jen nepatrné jakosti jak na pohled tak i co do chuti.“

S.B.Lambl, 1872

František Thomayer

Bratr lékaře Josefa Thomayera

Významný český zahradní architekt

Měl svoje školky v Říčanech u Prahy

První českou obsáhlou pomologii jablek napsal THOMAYER (1894). V r. 1907 vyšla pomologie F. SUCHÉHO „Moravské ovoce“, v níž podstatnou část zauímají popisy jabloňových odrůd. V r. 1919 vychází pomologie jablek od ŘÍHY jako 3. díl „Českého ovoce“.

Malvazinka.

Dict. V. I. Luc. XIII. t. b. Hogg. I. B. *†† říjen do ledna.

Původ. Toto jablko jest velmi staré, letí a již ve spisech z této doby jest uve- nenalezi jsme dat o původu jeho. Dostí příčině o malvazince Léroy Dict. pom. III.

V 17. století bylo známo u nás jablko, a uvádělo se již v roce 1670, avšak bez Etienne str. 213. Nouvelle instruction pour a praví: „Proto přece nechci je stotožňov obdržel z Hanovru r. 1866. pod jménem Lud že Němci pěstují jablko Louis pod jméner z francouzského), ale nepřipisují mu němec III. Handb. I. č. 71. má za to, že přišlo d s Francií a jméno Ludvík bylo nahrazeno j jmenovala vinařská rodina v Esslinkách (ve

V Čechách je malvazinka rozšířena ze v krajinách pošumavských nalezi jsme jabl fasky“ (snad podle pruhovaného zbarvení, ja za to, že se pěstuje u nás již od dávných c

Malvazinka.

ČESKÉ OVOCE R. 1894

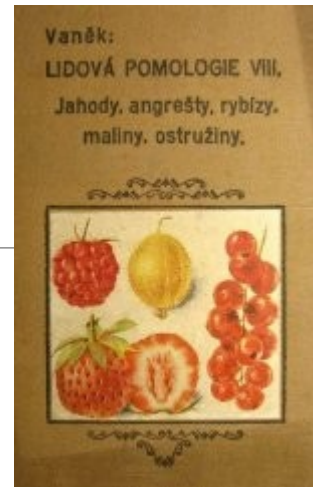

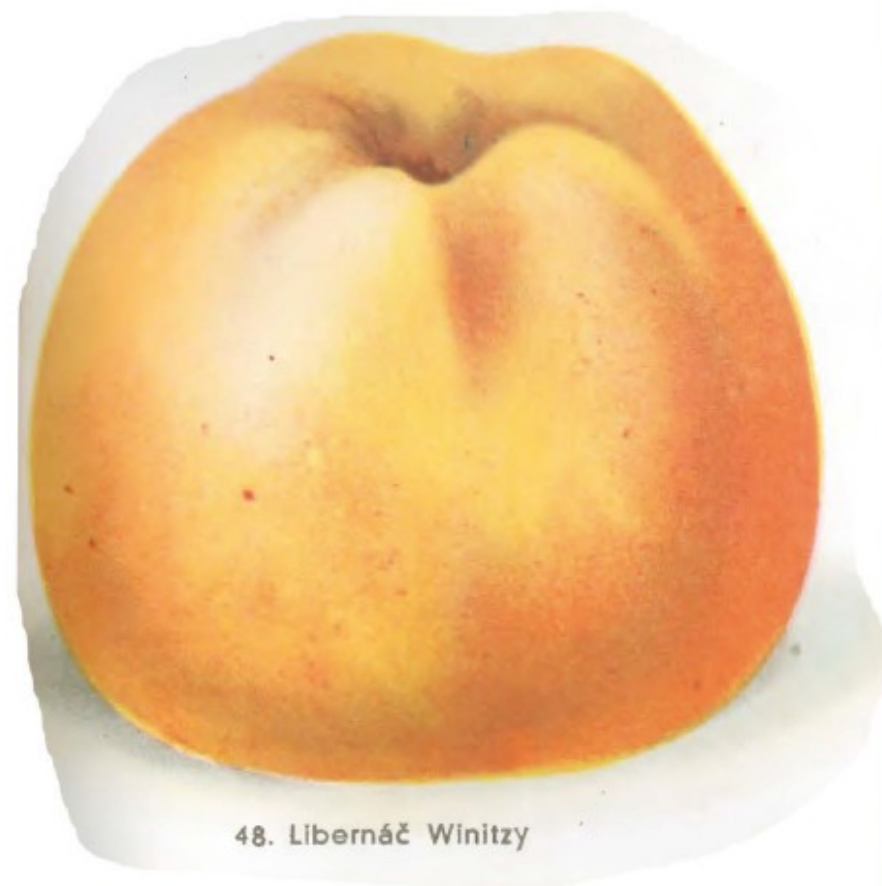
Josef Vaněk (1886-1968)

Hlavní činnost zahradnickou konal v Chrudimi kde jeho školky fungují stále i když s obtížemi přežily znárodnění v roce 1948

Byl všestranným zahradníkem a vydával svoji edici knih o zahradnictví.

Jak pomologii, tak choroby a škůdce, tak knihy o růžích a jiných zahradnických oborech.

48. Libernáč Winitzy

48. Libernáč vinický.

Zraje v listopadu, vydrží do ledna.

Velmi veliké, snad největší ze všech existujících (až 850 g). Tvar jest zhranatělý, šifky 130 mm, výšky 120 mm.

Kalich jest uzavřený nebo pootevřený, v hluboké, přiměřeně široké jamce. Okolí kališní jamky jest návrchu zhranatělé, žebra táhnou se znatelně po celém plodu. Některá jsou zvláště vyvstálá.

Stopka jest poměrně krátká, silná a bývá až 2 cm hluboko pod okrajem jamky. Tím se dá vysvětliti to, že plody sedí těsně na plodnoši a vítr jimi nemůže pohybovati a proto také tak snadno nepadají. Jamka stopečná jest široká, hlub. (až 3 cm), zhranatělá, hustou rzí pokrytá.

Dužnina jest bílá, pod slupkou žlutavá, řídká, hrubá, tuhá, málo šfavnatá, chuti sladce navinulé, dosti příjemné.

Jádrínek jest poměrně malý, kulovitý, komory menší s popraskanými stěnami, do osy otevřený. Osa dutá. Jádra malá, skoro kulatá, tmavohnědá, plná, po 2—3 v komoře.

Slupka jest hladká, mdle lesklá, mastná. Základní barva jest slámově žlutá, na sluneční straně mírně zarudlá, má více nebo méně červené mramorování, které místy mění se v pruhy. Některé plody bývají téměř celé bílé.

Strom roste bujně, při plodnosti mírněji. Tvoří široce jehlancovitou, pravidelnou korunu, která následkem veliké plodnosti stává se poněkud převislá.

Dáří se v půdách hlubokých, úrodných a vlhkých, dostatečně vápenitých.

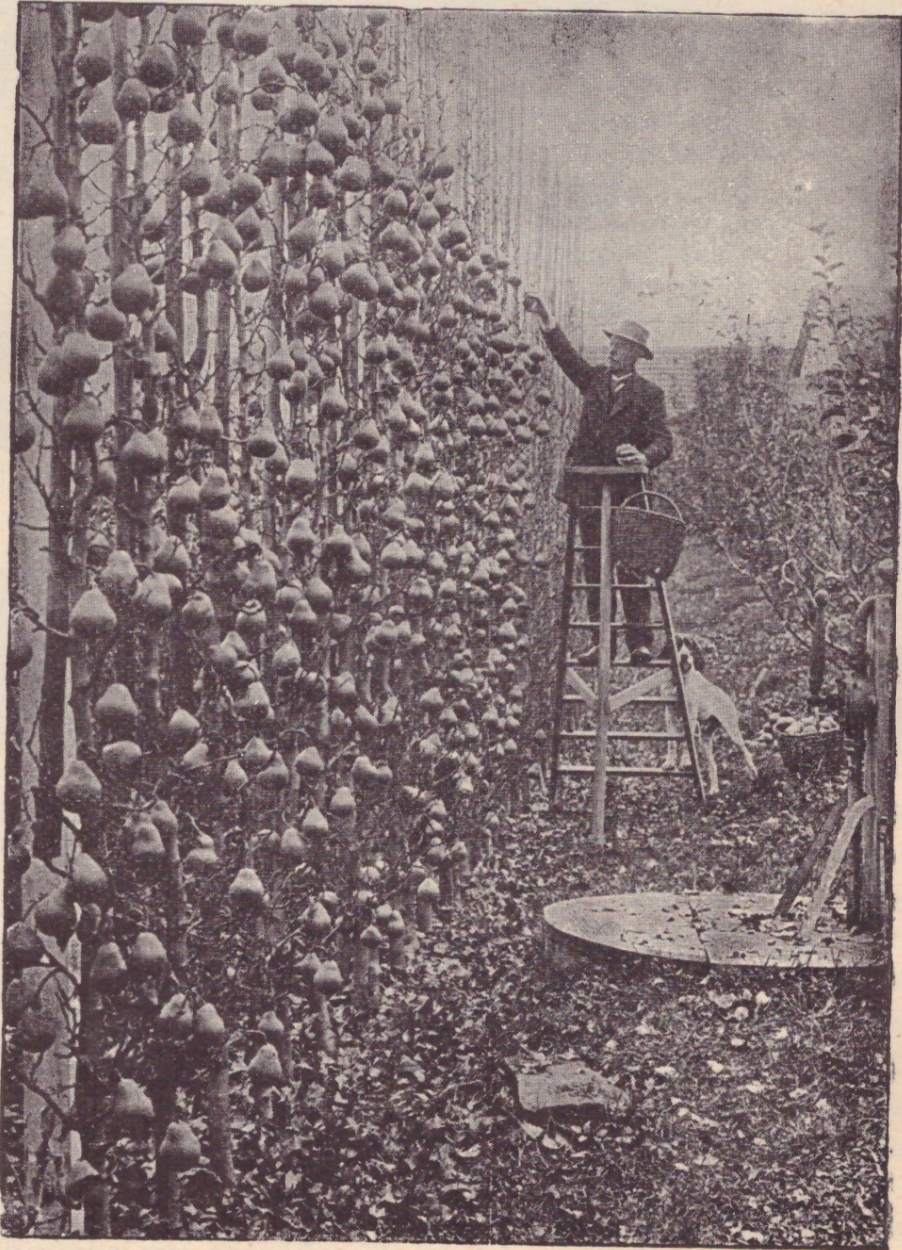
Jest dobrým opylovačem.

Polohy snáší i vyšší, před větry chráněné, libuje si tam, kde jest vlhké ovzduší. Nejvhodnějším tvarem jest zákrsek. Pro menší tvary se hodí a šlechtí se na svatojánče; pro velké nebo do špatnějších půd na dužén.

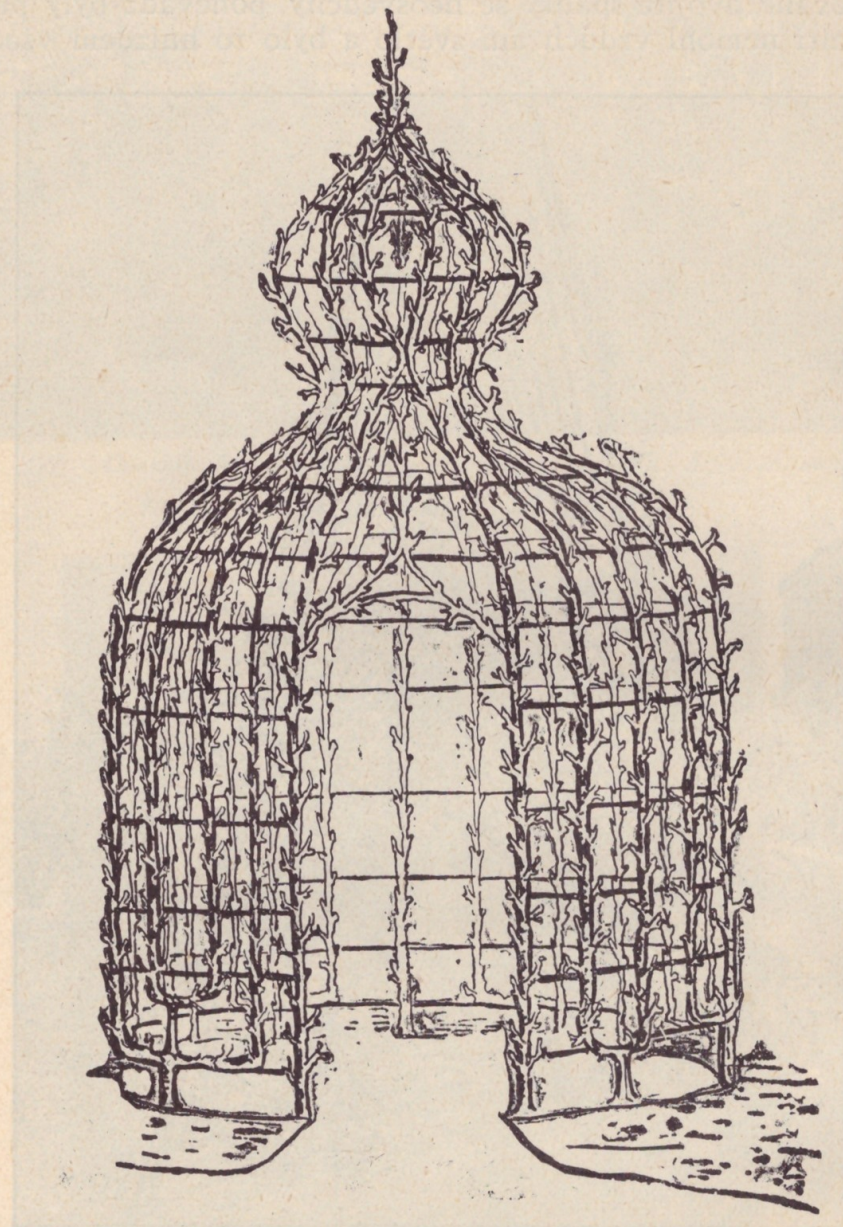
Řez jest nutno prováděti pravidelně, abychom nebyli nuceni mnoho nikdy řezati. Při tvarových stromech vedoucí výhony řežeme dlouzeji a napomáhá se k docílení rozvětvení zářezy.

Plodí velice záhy, hojně, a přinese skoro každého roku aspoň několik plodů.

Mšicí krvavou netrpí.

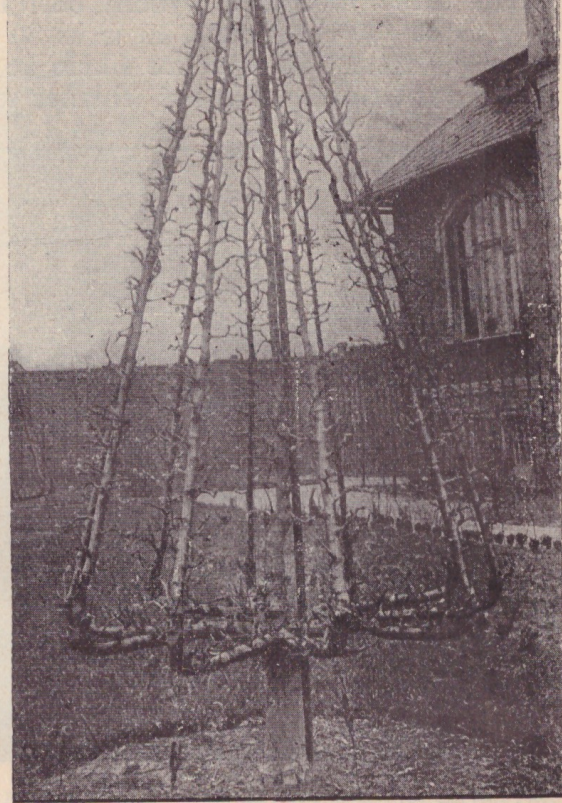
Obr. 67. Svislé kordony hrušky „Notář Lepin“ v zahradě p. F. Slavíka, statkáře a pomologa v Uhřetících.

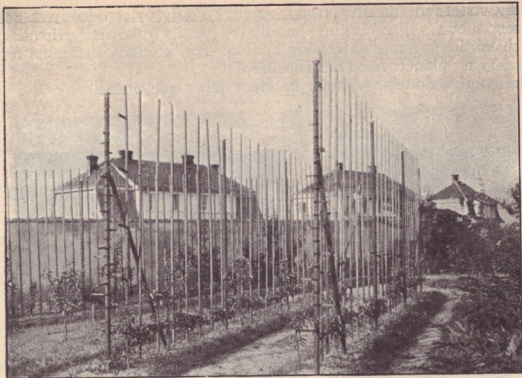
Obr. 128. Ovocná besídka ze svislých kordonů, verrierek a tvaru U.

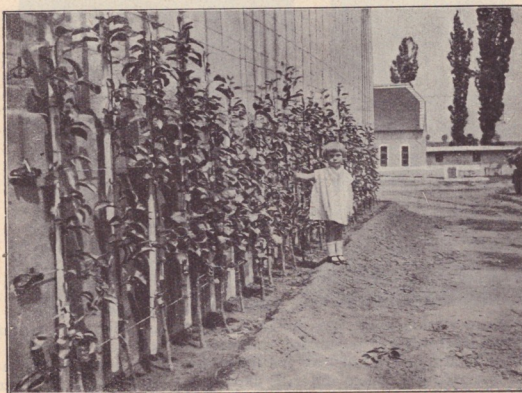
Obr. 25a. Nejmladší zahrádkář Tišinek Kopecký z Hloubětína.

Obr. 37. Svícnový jehlanec s 10 rameny; hruška Lectierova, šlechtěná na kdouli. Pozoruhodná jsou ramena, obalená hustě krátkými plodonosnými ratolestmi; při beřlivém prohlédnutí uvidíme plno květných pupal. Tyto jehlance mohou mít různý počet ramen. Foto ze zahrady Dra Dohnálka v Háji.

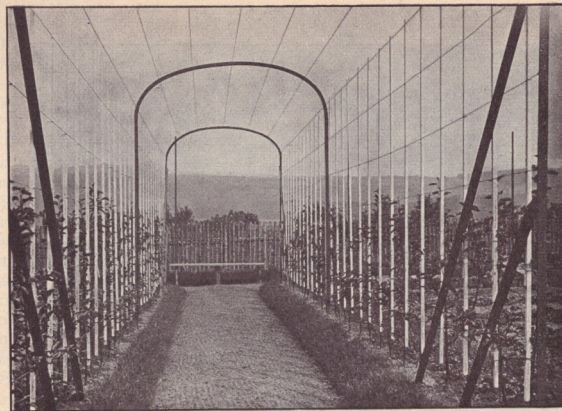
Obr. 74. Dvě konstrukce špalírové tvoří ulici; sloupky a vzpěry jsou ze železných trubek. Krajní sloupky nesou jednoduchou konstrukci pro spirálový kordon. Foto ze zahrady p. inž. J. Volence v Opavě.

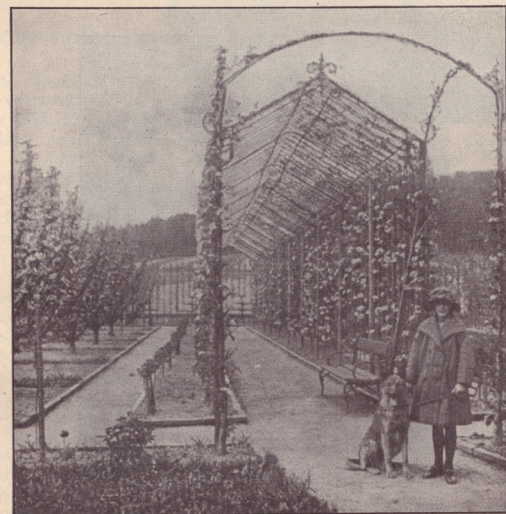
Obr. 75. Ke zdi vysázené svislé kordony v zahradě p. J. Hlineckého, stádkáře v Krupě. Fotografováno 4 měsíce po vysazení.

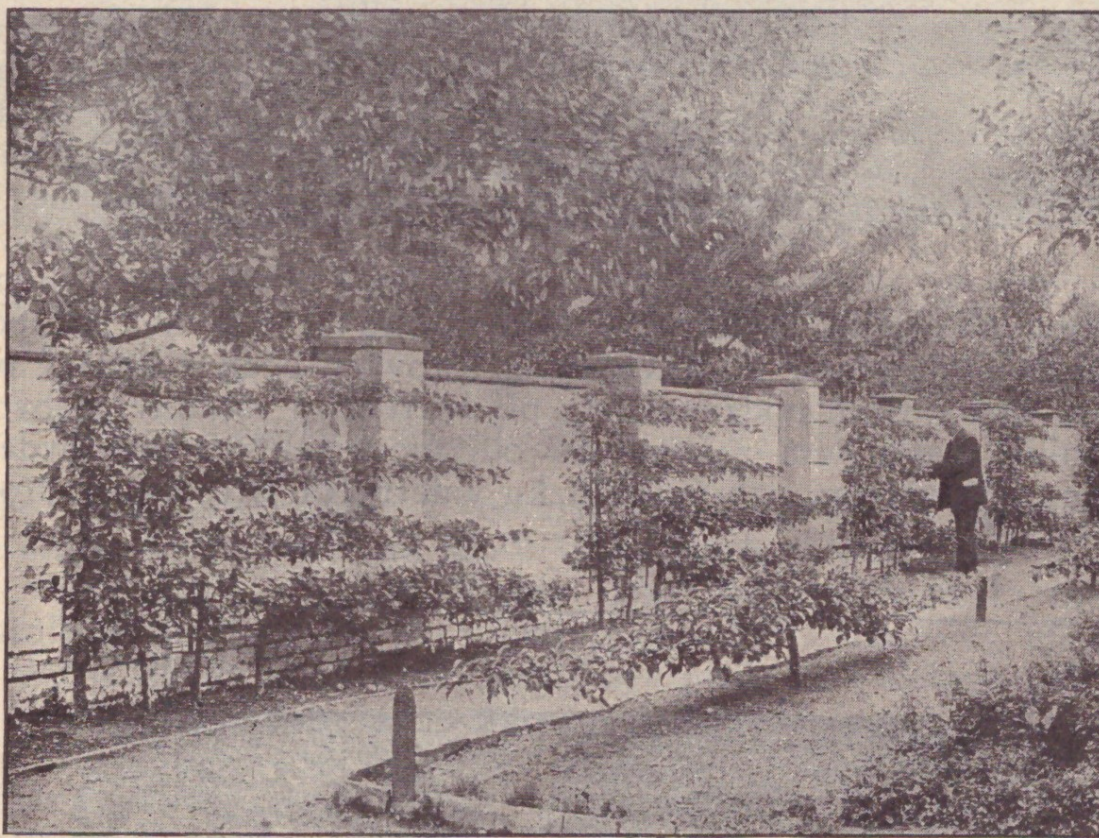

Obr. 118. Spirálový kordon ovocný se vzorným krátkým plodonosným odvětvím. — U stromku stojí p. Dr. Dohnálek.

Obr. 120. Vzorné loubí osázené svislými kordony v zahradě p. O. Dítě, fotografa v Praze.

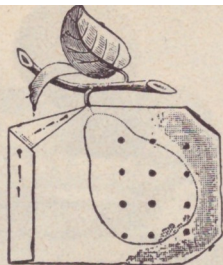
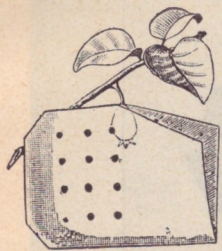

Obr. 205. Využitkování zdi vodorovnými kordony ve 4 etážích nad sebou. nízká a nemá-li strom přerůstati přes ni, vysázejí se vodorovné kordony, a jeden má výšku normální, druhý má kmen o 40 cm vyšší, třetí opět o 40 než druhý atd. Foto ze zahrad p. F. Slavíka, statkáře, Úhřetice.

obr. 210. Týž kalich s 20 rameny, vypěstovaný z jablka nister Hammerstein. Fotografováno 5. V. 1934. Výška od ně 3 m. U tohoto kalichu se vysvětluje každoročně při prázdninovém kurse řez.

Obr. 308. Sáček „Sac de France“ na plody za účelem docílení velkých a bezvadných plodů.

Obr. 309. Sáček „Sac de France“ na plody za účelem docílení velkých a bezvadných plodů.

Obr. 310. Sáčkování ovoce na svislých kordonech na zdi. Děvčata dávají ovoce do sáčků „Sac de France“, aby ovoce se lépe vyvinulo a bylo beze skvrn. Foto se zahrad Schmitz-Hübsch v Mertenu.

Současnost

Stále klesá plocha sadů

Velká konkurence z Polska a dalších států

Velký vliv na ovocnářskou výrobu mají obchodní řetězce

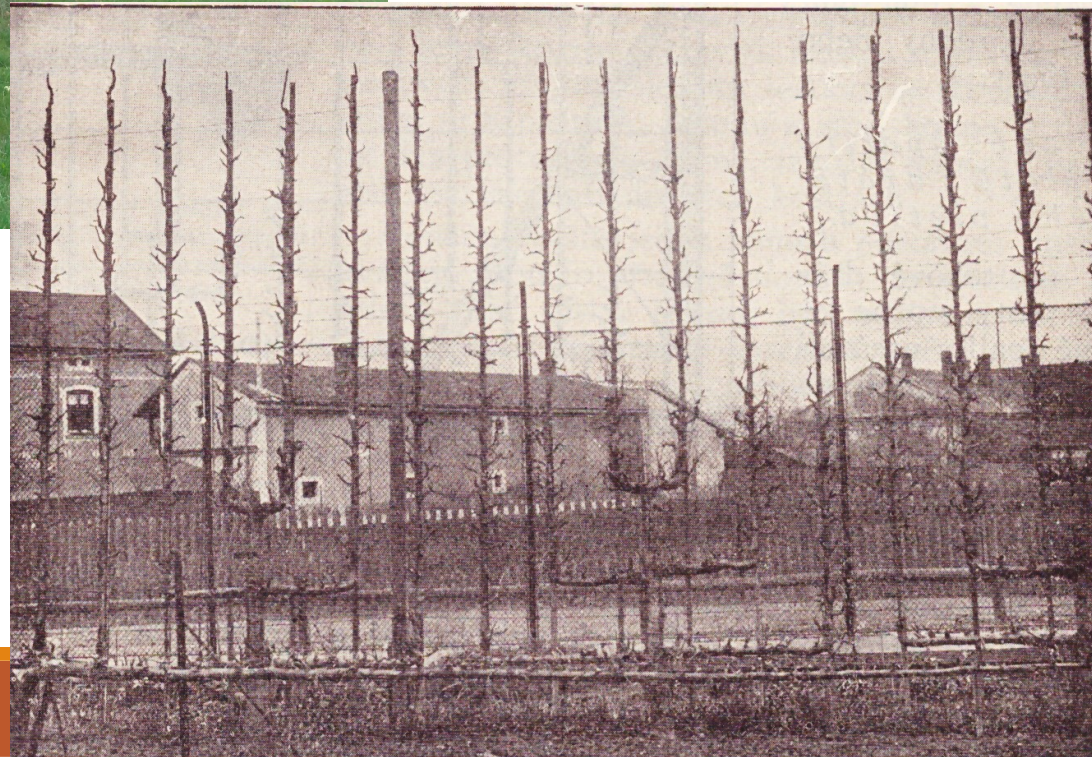
Velká nejistota ve výkyvech počasí

Snahy státu o podporu ovocnářství a pěstování odolných odrůd

14 500ha intenzivních sadů

150-200tis tun ovoce z toho většina jabloně a ještě 200tis tun z extenzivních sadů

Druhé jsou slivoně na 2000ha se sklizní 7500 t

VÝBĚR TRŽNÍCH ODRŮD JABLEK

OLDENBURGOVO

skládá se po většině plně vyzrálé do konce srpna (1. třída, dříve než Bismarck, Blauenstein, později než naše domácí odrůdy).

PARMENA ZLATÁ

skládá se v první polovině října vyzrálé až do konce března, má výbornou jemnou chuť.

LANDSBERSKÁ RENETA

skládá se v polovině října, vyzrálé do konce, má šetrnou dužninu, sladká, měkká chuť.

VILÉMOVO

skládá se v polovině října vyzrálé do konce, dužnina má jemnou, křehkou strukturu, sladkou, měkkou chuť.

JONATHAN

skládá se v polovině října vyzrálé až do konce, dužnina má středně křehkou, měkkou strukturu, sladkou chuť.

PANENSKÉ

skládá se konecem září vyzrálé do konce března (1. třída, má jemnou šetrnou dužninu, se sladkou, měkkou, typickou chutí).

WEALTHY

skládá se konecem září vyzrálé až do konce, má středně křehkou, měkkou dužninu, sladkou chuť.

PROSVITNÉ ZLATÉ

je to kmenec šetrnější a měkčí se šetrnou dužninou, je velmi chutný.

KVET JABLONE

STRYMKÁ

skládá se v druhé polovině října vyzrálé až do konce, dužnina má jemnou, měkkou strukturu až do konce, skládá se do druhé třídy, má výbornou chuť.

BAUMANOVA RENETA

skládá se v druhé polovině října vyzrálé do konce, dužnina má jemnou, měkkou strukturu, sladkou chuť.

MATCINO

skládá se po většině plně vyzrálé až do konce, dužnina má jemnou, měkkou strukturu, sladkou chuť.

BOSKOOPESE CEEVEE

skládá se v druhé polovině října vyzrálé do konce, dužnina má jemnou, měkkou strukturu, sladkou chuť.

ONTARIO

skládá se v druhé polovině října vyzrálé do konce, dužnina má jemnou, měkkou strukturu, sladkou chuť.

Záchrana starých odrůd

WWW.STAREODRUDY.CZ

Kordia

Výzkumný ústav ovocnářský
Holovousy

Šlechtí stále dál nové odrůdy
jako jsou: Jacinta, Sandra,
Tamara a další

Topaz

Šlechtitelská stanice
Akademie věd ve
Střížovicích

Strom, zvláště pak ovocný, dovede nejen krajinu zkrášliti, ale jesti jako jistina, která nejen úrody vydává, ale i sama rok od roku zvětšuje. Každým vysázeným stromem je náš statek cennější, dražší, o mnohý požitek příjemný, a výnos hojný bohatší. Kde stromoví, tam ptactvo, které pomáhá pilnému rolníku hmyz škodlivý ničiti a tím poskytnutý útulek skvěle odměňuje....

... v přírodě vše jako články řetězu jedno z druhé se vyvinuje, jeden prospěch druhý užitek tvoří, kdežto jedna chyba – škodu a zlý následek v zápětí rodí.

Josef Dumek, 1878

ZÁVĚREM

České ovocnářství
prožilo a přežilo
své vzestupy a
pády. Dokud
budou mít lidé rádi
ovoce, tak bude žít
dál.

Děkuji za pozornost